

Asia: TEM/1225/00.04.01/2016

Työaikasääntelyä selvittävän työryhmän mietintö - työaikalaki

Yleistä

Onko ehdotettu uusi työaikalaki mielestänne hyväksyttävissä?

Kyllä, eräin muutoksin

Yleiset kommentit esityksestä:

Yli 60% väestöstämme on työikäisiä (15-64v). Siten työaikalainsäädännöllä on kansanterveydellisesti keskeinen merkitys. Työaikojen ja työn joustojen yhteys terveyteen ja hyvinvointiin on osoitettu lukuisissa kotimaisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa. Käsillä olevaan esitykseen on sisällytetty työaikadirektiiviin perustuvat enimmäistyöaika ja vähimmäislepoaika koskevat säännökset ja lisäksi työaikalain soveltamisalaa on selkeytetty. Työaikalakia on myös päivitetty vastaamaan paremmin nykypäivän työelämän tarpeita. Esityksessä ei kuitenkaan ole riittävästi huomioitu työsuojelunäkökulmaa. On huolena, että esitys lisää erityisesti pitkiä työrupeamia ja niihin liittyviä tapaturmia sekä terveyshaittoja. Pulmallista on myös yötöyön määrän mahdollinen lisääntyminen muutosten myötä.

Nykytilan kuvausta koskevat kommentit:

Nykytilan kuvauksessa on huomioitu hyvin mm. työaikojen ja työntekijöiden unen, stressitasojen sekä sairauspoissaolojen välisiä yhteyksiä kartoittaneita tutkimuksia. Myös työaikoihin kytkeytyviä sukupuolivaikutuksia on käsitelty esityksessä huolellisesti. Kuitenkaan kronotyypeistä tehtyjä tutkimuksia ei ole esityksessä sivuttu, vaikka se olisi hyödyllistä perustellen erityisesti työaikaliukumien merkitystä. Lisäksi työaikojen vaikutuksia terveyteen ja tapaturmiin olisi syytä käsitellä vielä yksityiskohtaisemmin.

Esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia koskevat kommentit:

SOSTE pitää hyvänä sitä, että esityksessä on huomioitu työn tekemisen tapojen muutos, kuten liikkumatyön ja etätöskentelyn yleistyminen. Tämä ajantasaistaa työaikalainsäädäntöä nykypäivän tarpeita vastaavaksi ja mahdollistaa myös työn ja perhe-elämän paremman yhteensovittamisen. Muutoksella saattaa olla myös sukupuolten tasa-arvoa lisääviä positiivisia seurannaisvaikutuksia. Työsuojelunäkökulmasta huolta herättää kuitenkin jaksotyön käyttömahdollisuuksien laajentaminen ja ylitöiden tekemisen helpottaminen. Muutos saattaa lisätä pitkiin työrupeamiin liittyviä tapaturmia ja terveyshaittoja sekä vaikeuttaa perheiden lastenhoidollisia järjestelyjä. Lisäksi, kuten esityksessä

todetaan, ”sääntelyn nykyaikaistaminen voi lisätä yötyön teettämistä vähäisessä määrässä”. Vähäinenkin lisäys yötyön määrässä on ongelmallista, sillä jo nyt yötyön määrä Suomessa on muihin euromaihin verrattuna korkea.

Vaikutukset

Onko esityksen vaikutusarviossa jäänyt mielestänne joitain keskeisiä vaikutussuhteita huomioimatta? Jos kyllä, niin mitä?

-

Mitkä ovat sellaisia vaikutuksia, joita esityksessä tulisi analysoida tarkemmin?

Tarkemmin tulisi pohtia sekä pitkien työrupeamien että yötyön vaikutuksia terveyteen, tapaturmiin ja perheiden hyvinvointiin.

Kuinka arvioitte esityksen vaikuttavan työnantajan hallinnolliseen taakkaan? Lisääkö vai vähentääkö esitys kokonaisuudessaan työnantajan hallinnollista taakkaa?

-

Onko teillä esittää materiaalia, lähteitä tai kirjallisuutta, joihin mielestänne jatkovalmistelun aikana olisi hyvä kiinnittää huomiota?

Terveystieteiden tietokannoista (kuten PubMed, Medline) löytyy satoja viitteitä työaikojen ja terveyden välisiä yhteyksiä kartoittaneisiin tutkimuksiin. Tutkimusnäyttöön perustuen esimerkiksi IARC (International Agency for Research on Cancer) on listannut yötyön karsinogeenisuuden samaan luokkaan (2A, todennäköisesti karsinogeeninen ihmiselle) mm. DDT:n, akryyliamidin ja androgeenisten steroidien kanssa. Esityksessä olisi hyvä viitata mm. tähän pohdittaessa yötyön ja syövän välisiä yhteyksiä. Lisäksi kronotyypeihin liittyviin tutkimuksiin olisi syytä viitata liukumien yhteydessä (hyvä kotimainen katsaus esim. Merikanto ym. 2015. Iltavirkut ovat alttiita monille sairauksille. Suomen lääkirlehti 19/2015).

Muut vaikutusarviointiin liittyvät kommentit:

-

1 Luku Soveltamisala

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Minkä työntekijäryhmien/ammattien/työntekijöiden tulisi kuulua työaikalain soveltamisalaan ja vastaavasti keiden tulisi olla soveltamisalan ulkopuolella?

-

2 luku. Työajaksi luettava aika ja varallaolo

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

On erittäin hyvä, että esityksessä tuodaan esille työntekijän riittävän palautumisen turvaaminen työmatkojen jälkeen. Tämä on erityisen tärkeää matkustustyössä, jossa työntekijät altistuvat jatkuvalla aikaerorasiukselle. Toistuva aikaerorasiitus kuormittaa elimistöä ja siitä palautuminen vie aikaa.

Kaikki aika joka liittyy työnantajan antamiin tehtäviin, ei kuulu työajan määritelmän piiriin (esim. matkustaminen ja koulutus eräissä tilanteissa). Työryhmävalmistelun aikana keskusteltiin myös vaihtoehdosta, jossa laissa olisi säädetty työhönsidonnaisuus ajasta, joka ei olisi työaikaa, mutta sitä ei myöskään laskettaisi lepoaikoihin. Miten mielestänne esim. matkustamista ja koulutusta koskevaa työaikasääntelyä tulisi kehittää?

-

Voitte tarkentaa edellistä vastaustanne tähän:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

3 luku. Lakiin perustuvat säännöllisen työajan järjestelyt

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

On hyvä, että vuorotyön määritelmää esitetään sisällytettäväksi uudistuvaan työaikalakiin.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Puuttuuko säännöksestä sellaisia toimintoja, joiden osalta käytetään jaksotyöaikaa tai sitä olisi tarpeellista käyttää?

-

Sisältyykö säännökseen sellaisia toimintoja, joiden osalta jaksotyöaikaa ei tulisi käyttää?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Esitys saattaa lisätä yötyön määrää. Tämä on pulmallista, sillä yötyö häiritsee elintoimintojen normaalia rytmisyyttä ja siten vaikuttaa haitallisesti terveyteemme (mm. Chen ym. 2010, Lahti ym. 2012, Wang ym. 2014, Siqueria ym. 2016, Hansen ym. 2016, Cheng ym. 2017).

Onko tehtäviä, joita tehdään jatkuvasti yöaikaan, mutta ne jäävät säännöksen ulkopuolelle?

-

Mikä tulisi olla määräävä tekijä, joka mahdollistaa yötyön tekemisen?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

4 luku. Sopimukseen perustuva säännöllinen työaika

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Esitys on hyvä ja kannatettava.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Joustotyöajan käyttöönotto on erittäin kannatettava esitys. Joustotyöaika vaikuttaa työntekijöiden hyvinvointiin mm. työstressiä vähentäen sekä parantaen työntekijöiden mahdollisuuksia työn ja vapaa-ajan yhteensovittamiseen.

Missä tehtävissä joustotyön tulisi olla mahdollista ja vastaavasti mistä tehtävissä joustotyötä ei tulisi käyttää?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

5 Luku. Säännöllisen työajan ylittäminen ja sunnuntaina ja kansallisena juhlapäivänä tehtävä työ

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

6 Luku. Lepoajat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Mitä vaikutuksia näette muutoksilla olevan erityisesti jaksotyössä?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

7 luku. Työaika-asiakirjat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

8 luku. Säännösten pakottavuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

9 luku. Erinäiset säännökset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

14 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Lahti Tuuli
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry